

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,
themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Комітет Верховної Ради України з
питань фінансів, податкової та
митної політики**

Кабінет Міністрів України

У зв'язку з резолюцією Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економіки України Свириденко Ю.А. від 23.09.2022 № 25540/1/1-22 до листа Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 21.09.2022 № 04-32/10-2022/159467 Міністерство юстиції України спільно з Міністерством фінансів України та Державною судовою адміністрацією України розглянуло проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих правил повернення та стягнення судового збору» (реєстр. № 8046 від 19.09.2022) (далі – проєкт Закону), внесений на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Масловим Д.В., Торохтієм Б.Г. та іншими, і в межах компетенції повідомляє про його підтримку із урахуванням такого зауваження.

Положеннями проєкту Закону пропонується, зокрема, внести зміни до статті 7 Закону України «Про судовий збір» (далі – Закон), відповідно до яких у разі повернення касаційної скарги або відмови у відкритті касаційного провадження у справі судовий збір повертається в розмірі 50 відсотків від сплаченої під час подання відповідної касаційної скарги суми.

Щодо зазначеної законодавчої ініціативи повідомляємо, що відповідно до положень статті 393 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК) касаційна скарга не приймається до розгляду і повертається судом якщо: касаційна скарга подана особою, яка не має процесуальної дієздатності, не підписана, підписана особою, яка не має права її підписувати, або особою, посадове становище якої не зазначено; скаргу подано у інший спосіб, ніж до суду касаційної інстанції; до постановлення ухвали про відкриття касаційного провадження від особи, яка подала скаргу, надійшла заява про її відкликання; у касаційній скарзі не викладені передбачені цим Кодексом підстави для оскарження судового рішення в касаційному порядку.

Згідно з положеннями статті 394 ЦПК суд відмовляє у відкритті касаційного провадження у справі, якщо: касаційну скаргу подано на судові рішення, що не підлягає касаційному оскарженню; є ухвала про закриття касаційного провадження у зв'язку з відмовою цієї особи від поданої раніше касаційної скарги на це саме судові рішення; є постанова про залишення касаційної скарги цієї особи без задоволення або ухвала про відмову у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою цієї особи на це саме судові рішення; скаргником в строк, визначений судом, не подано заяву про поновлення строку на касаційне оскарження або наведені підстави для поновлення строку на касаційне оскарження, визнані судом неповажними; у разі подання касаційної скарги на підставі пункту 1 частини другої статті 389 цього Кодексу суд може визнати таку касаційну скаргу необґрунтованою та відмовити у відкритті касаційного провадження, якщо Верховний Суд уже викладав у своїй постанові висновок щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах, порушеного в касаційній скарзі, і суд апеляційної інстанції переглянув судові рішення відповідно до такого висновку (крім випадку наявності

Міністерство юстиції України

№ 91934/11657-4-22/11.3.1 від 06.10.2022

Підписувач *Малюська Денис Леонтійович*

Сертифікат [3ED5083160DBC59B04000000E04446001CF87200](#)

Дійсний з 25.02.2022 12:55:22 по 25.02.2023 18:55:22

постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку або коли Верховний Суд вважатиме за необхідне відступити від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах).

Аналогічні положення щодо підстав повернення касаційної скарги та відмови у відкритті касаційного провадження у господарському та адміністративному видах судочинства передбачені відповідно статтями 292-293 Господарського процесуального кодексу України та статтями 332-333 Кодексу адміністративного судочинства України.

Виходячи з аналізу підстав повернення касаційної скарги та відмови у відкритті касаційного провадження, крім підстави про визнання касаційним судом скарги необґрунтованою, можна дійти висновку, що суд, одержавши касаційну скаргу та вирішуючи питання про відкриття касаційного провадження або відмову у його відкритті, чи повернення касаційної скарги, вчиняє дії, які не потребують істотного юридичного аналізу поданої касаційної скарги та документів до неї.

Разом з тим, приймаючи рішення про відмову у відкритті касаційного провадження з підстави необґрунтованості касаційної скарги, суд фактично проводить розгляд касаційної скарги, вивчає її зміст, викладені в ній доводи та обґрунтування, зіставляє їх з ухваленими у справі рішеннями, перевіряє оскаржувані рішення судів першої та апеляційної інстанцій, зокрема їх обґрунтованість та відповідність доводам, викладеним у касаційній скарзі. Вказані дії суду обумовлюють значні матеріальні та трудові витрати.

Враховуючи зазначене, на нашу думку, доцільно передбачити у Законі положення щодо повернення заявнику 50 відсотків сплаченого судового збору лише у разі відмови у відкритті касаційного провадження у справі з підстави, якщо суд дійде висновку щодо необґрунтованості касаційної скарги.

Крім того, інформуємо, що Міністерство фінансів України у своєму експертному висновку від 30.09.2022 № 11230-03-5/22435 (копія додається) повідомило про підтримку проекту Закону за умови виключення з нього запропонованих до Закону змін, аргументуючи це тим, що Верховний Суд під час повернення касаційної скарги не розглядає справи по суті і не ухвалює рішення на користь однієї із сторін, відповідно прийняття рішення про повернення скарги без розгляду не є затратним і не потребує фінансових ресурсів на розгляд справи по суті.

Також Міністерство фінансів України зауважило, що, сплачуючи судовий збір, платник переслідує певні інтереси, пов'язані із захистом своїх прав і свобод, компенсуючи витрати суду, пов'язані з розглядом справ та здійсненням судочинства.

Водночас Державна судова адміністрація України листом від 27.09.2022 № 10-8737/22 (копія додається) повідомила про підтримку проекту Закону з урахуванням зауважень.

Так, Державна судова адміністрація України зауважила, що суди, здійснюючи правосуддя, у разі відмови у відкритті провадження та повернення заяв/скарг під час розгляду справ у порядку господарського, цивільного та адміністративного судочинства несуть непомірні трудові та фінансові витрати, оскільки при винесенні ухвал про відмову у відкритті провадження та повернення заяв/скарг здійснюється істотний правовий аналіз процесуальних документів.

З огляду на викладене Державна судова адміністрація України пропонує у частині другій статті 7 Закону передбачити, зокрема, що у випадках відмови у відкритті провадження у справі або повернення заяви/скарги, судовий збір повертається в розмірі 50 відсотків від сплаченої суми при поданні відповідної заяви/скарги.

Додаток: на 5 арк. в 1 прим.

Міністр юстиції України

Денис МАЛЮСЬКА